

Skipulagsstofnun
Ester Anna Ármannsdóttir
Borgartún 7b
105 Reykjavík

Reykjavík 29. maí 2020
UST202005-090/A.B.
10.04.01

Efni: Lýsing – Strandsvæðisskipulag fyrir Austfirði og Vestfirði – Skipulagsstofnun

Vísað er til erindis Skipulagsstofnunar er barst 8. maí sl. þar sem óskað er umsagnar Umhverfisstofnunar um lýsingu fyrir strandsvæðisskipulag fyrir Austfirði og Vestfirði.

Í greinargerð kemur fram að strandsvæðisskipulag er skipulagsáætlun fyrir afmarkað svæði í fjörðum og flóum (utan netlaga) þar sem sett er fram stefna um framtíðarnýtingu og vernd svæðisins. Auk þess kemur fram að strandsvæðisskipulag getur þannig m.a. falið í sér stefnu um nýtingu svæða til eldis nytjastofna, efnistöku eða ferðaþjónustu, verndun eða samgönguleiðir svo eitthvað sé nefnt.

Verndarsvæði í hafi

Umhverfisstofnun bendir á að Ísland er aðildarríki að samningi um líffræðilega fjölbreytni. Aðildarríki samningsins samþykktu árið 2010 20 heimsmarkmið, Aichi-markmiðin, fyrir framkvæmd hans til ársins 2020 þar sem meðal annars er kveðið á um að vernda eigi að minnsta kosti 10% hafsvæða.

Umhverfis- og auðlindaráðuneytið hefur umsjón með framkvæmd samningsins hér á landi. Skuldbindingar þeirra, sem eru aðilar að samningnum, felast meðal annars í því að setja ýmis ákvæði samningsins í lög, s.s. í lög nr. 60/2013 um náttúruvernd.

Umhverfisstofnun leggur til að við vinnslu skipulagsins verði metið hvort tilefni er til að skilgreina verndarsvæði í hafi.

Úrgangur

Umhverfisstofnun bendir á mikilvægi þess að fjallað sé í tillögunni um meðhöndlun úrgangs frá fiskeldi eins og dauðum fiski og hvort hann er sendur í urðun eða í endurnýtingu.

Umhverfisstofnun bendir á að endurnýting er ofar en förgun í forgangsröðun um meðhöndlun úrgangs skv. 7. gr. laga nr. 55/2003 um meðhöndlun úrgangs. Efnið sem

síast úr frárennsli fiskeldis er að mestu næringarefni köfnunarefnis og fosfórs í formi saurs fiska og fóðurleifa.

Umhverfisstofnun telur mikinn umhverfisávinning felast í því að minnka magn lífræns efnis í urðun og tekur fram að næringargildi efnisins er talsvert og því hentugt til endurnýtingar. Stofnunin vinnur að gerð leiðbeininga til aðila í fiskeldi á landi um endurnýtingarmöguleika fastefna/sets úr frárennsli fremur en til förgunar með urðun.

Þynningarsvæði

Í erindi frá umhverfis- og auðlindaráðuneytinu til Umhverfisstofnunar dags. 10. júlí 2019 kemur fram að fyrirhugað sé að fella út ákvæði í reglugerðum um þynningarsvæði. Fella þarf brott ákvæði í starfsleyfum um þynningarsvæði innan hæfilegs tímaramma í samstarfi við starfsleyfishafa.

Í dag er ekkert þynningarsvæði í starfsleyfi Umhverfisstofnunar á strandsvæði á Austurlandi eða Vestfjörðum og ekki útlit fyrir að þynningarsvæði verði skilgreint úr þessu. Því er ekki ástæða til að taka tillit til þynningarsvæða við gerð skipulagsins.

Vatnamál

Umhverfisstofnun vill benda á að við efnispáttinn um vatnsvernd að strandsjór er skilgreindur í lögum nr. 36/2011, um stjórn vatnamála sem yfirborðsvatn landmegin við línu sem dregin er einni sjómílu utan grunnlínu landhelginnar og nær inn að ytri mörkum árósavatns. Innan þess svæðis hafa verið afmörkuð vatnshlot í sjó.

Umhverfisstofnun vill benda á varðandi efnispáttinn um dýralíf og sjávarplöntur að þar mætti nefna að í tengslum við vinnu innleiðingar stjórnar vatnamála hafa verið samþykktir líffræðilegir gæðapættir fyrir strandsjó sem notaðir verða til að meta vistfræðilegt ástand sjávarvatnshlota. Upplýsingum verður safnað í gegnum vöktunaráætlun sem er nú í vinnslu í tengslum við gerð fyrstu vatnaáætlunar fyrir Ísland. Samþykktir líffræðilegir gæðapættir eru botnþörungar, vatnablöntur, svifþörungar og botnlægir hryggleysingar. (Sjá skýrslu Hafrannsóknastofnunar.)

<http://vatn.is/library/Skrar/Atvinnulif/Haf-og-vatn/Gæðapættir%20og%20viðmið%20strandsjávarvatnshlota%202019.pdf>

Umhverfisstofnun bendir á að í töflunni um umhverfismat, þar sem fjallað er um *strandsjó*, væri æskilegra að stæði *ástand strandsjávar* í stað *staða strandsjávarhlota*.

Umhverfisstofnun bendir á að nú er unnið að innleiðingu laga nr. 36/2011 um stjórn vatnamála. Markmið laganna er að vernda vatn og vistkerfi þess, hindra frekari rýrnun vatnsgæða og bæta ástand vatnavistkerfa til þess að vatn njóti heildstæðrar verndar. Jafnframt er lögunum ætlað að stuðla að sjálfbærri nýtingu vatns og langtímavernd vatnsauðlindarinnar. Lögin taka til yfirborðsvatns og grunnvatns ásamt árósavatni og strandsjó, til vistkerfa þeirra og til vistkerfa sem tengjast þeim að vatnabúskap. Til að ná fram markmiðum laganna skal vinna vatnaáætlun, aðgerðaáætlun og vöktunaráætlun. Áætlað er að vatnaáætlun fyrir Ísland fari í almenna kynningu árið 2021 og taki gildi árið 2022. Settar hafa verið tvær reglugerðir, reglugerð nr. 935/2011 um stjórn vatnamála og reglugerð nr. 535/2011 um flokkun vatnshlota, eiginleika þeirra, álagsgreiningu og vöktun.

Samkvæmt markmiðum laganna og reglugerðarinnar skulu vatnshlot vera í mjög góðu eða góðu vistfræðilegu ástandi. Unnið er að því að skilgreina gæðapætti og koma á kerfi til að meta ástand vatnshlota. Í vatnaáætlun munu verða sett umhverfismarkmið fyrir vatnshlotin sem miða að því að halda vatnsgæðum góðum.

Umhverfisstofnun bendir á að í 28. gr. laga nr. 36/2011 um stjórn vatnamála segir, þar sem fjallað er um réttaráhrif vatnaáætlunar, að opinberar áætlanir á vegum stjórnvalda, svo sem vegna skipulagsmála, náttúruverndar, orkunýtingar og samgangna, skulu vera í samræmi við þá stefnumörkun um vatnsvernd sem fram kemur í vatnaáætlun. Við endurskoðun eða breytingu skipulagsáætlunar sveitarfélags skal, þegar við á, samræma skipulagsáætlunina vatnaáætlun innan sex ára frá staðfestingu vatnaáætlunar.

Fráveita

Umhverfisstofnun bendir á varðandi fráveitumál í forsendukaflanum, að mikilvægt sé viðtaki sé skilgreindur í samræmi við ákvæði reglugerðar um fráveitur og skólþ nr. 798/1999

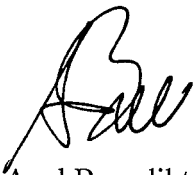
Loftgæði

Umhverfisstofnun vill benda á áætlun stjórnvalda í loftgæðum á Íslandi 2018 – 2029, *Hreint loft til framtíðar*.

Í áætluninni eru sett fram markmið, áætlanir og aðgerðir sem stuðla að bættem loftgæðum á Íslandi.

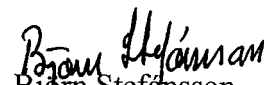
Í áætluninni kemur m.a. fram að almenningur á Íslandi búi við hreint og heilnæmt andrúmsloft og það verði haft að leiðarljósi að komandi kynslóðir megi njóta sömu eða betri loftgæða og þær sem nú byggja landið. Þá er meginmarkmið umhverfis- og auðlindaráðuneytis í loftgæðamálum: *Að stuðla að loftgæðum og heilnæmu umhverfi*.

Umhverfisstofnun vill benda á að samkvæmt aðgerðaráætlun í loftslagsmálum frá árinu 2018 er rafvæðing hafna hluti af aðgerðum stjórnvalda í loftslagsmálum sem æskilegt sé að taka tillit til við vinnslu skipulagsins.

Axel Benediktsson
sérfræðingur

Virðingarfyllst

Björn Stefánsson
sérfræðingur